

**εργαστήρια στα
άνω Πετράλωνα.**

**αυτομόρφωση-
επανοικειοποίηση**

διπλωματική εργασία
στη σχολή αρχιτεκτόνων μηχανικών.

περικλής βλάχος
κατερίνα μπαλή

επιβλέπων: τ παπαιωάνου
σύμβουλος: πτ βασιλάτος

17/7/2012

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

_πού- τί- με τί στόχο.....σελ. 1
_Θεωρητικό υπόβαθρο.....σελ. 2-3 αγωγή γειτονιά
_τα Πετράλωνα.....σελ. 4-6 ανάλυση επιλογή περιοχής / επιλογή υλικών
_αναζήτηση οικοπέδων.....σελ. 7
_κτιριολογικό.....σελ. 8
_προτεινόμενες χρήσειςσελ.9
_οικοδομικές λεπτομέρειες κατασκευής..σελ.10
_εργαστήριο καλλιτεχνικών.....σελ. 11-13
_εργαστήριο αστικής καλλιέργειας.....σελ. 14-16
_βιβλιοθήκη.....σελ. 17-20

Που - Τι - με τι στόχο.

Ασχοληθήκαμε με την περιοχή των Άνω Πετραλώνων προτείνοντας χρήσεις εργαστηρίων σε 3 γειτονικά οικόπεδα. Στόχος της πρότασης αυτής είναι η ενδυνάμωση του χαρακτήρα της γειτονίας και η προώθηση διαπροσωπικών σχέσεων μεταξύ των κατοίκων.

Η πρόταση αυτή έχει βασιστεί σε 2 βασικούς άξονες σχετικούς με την αγωγή και τη γειτονιά.

αγωγή

γειτονιά

Με αφορμή τις εκπαιδευτικές διαδικασίες και επικρίνοντας τη σχέση δάσκαλου - μαθητή, θέλαμε να επαναπροσδιορίσουμε αυτή τη διαδικασία, δίνοντας τον ρόλο του διδάσκοντα και του διδασκόμενου σε όλους ισάδια. Θεωρούμε ότι είναι σημαντικό να μεταδίδεται η γνώση ελεύθερα και χωρίς ιεραρχικές σχέσεις και δομές. Στηρίζεται με αυτόν τον τρόπο η διαδικασία της αυτομόρφωσης και ενεργοποιείται το άτομο να μοιράζεται τη γνώση.

Στα πλαίσια της αγωγής συμπεριλαμβάνουμε και τις τεχνικές που κάποτε όλοι ήξεραν λίγο ή πολύ, ενώ τώρα είναι κτήμα των λίγων. Με τον όρο τεχνικές αναφερόμαστε στη γνώση του να επιδιορθώσεις κάποιο αντικείμενο, να επαναχρησιμοποιήσεις κομμάτια κατεστραμμένων αντικειμένων ώστε να κατασκευάσεις κάτι που χρειάζεσαι. Να μην είσαι ουσιαστικά απόλυτα εξαρτημένος από την αγορά, να μην γίνεσαι θύμα της συνεχούς κατανάλωσης. Με τον τρόπο αυτό ξαναβρίσκεις τη χαμένη σχέση με τα αντικείμενα και με τον τρόπο παραγωγής τους, εκτιμάς το υλικό, της ιδιότητες του, το ίδιο το αντικείμενο και τη χρησιμότητά του.

Επιπλέον προσθέτουμε στον άξονα της εκπαίδευσης την περιβαλλοντική παιδεία σαν κάτι που λείπει σίγουρα, κυρίως στις συνθήκες διαβίωσης στην πόλη. Πρόθεση είναι να μπορείς να αντιλαμβάνεσαι το φυσικό περιβάλλον γύρω σου. Να αναγνωρίζεις τα φυτά, τις ιδιότητές τους και τα οφέλη που μπορείς να έχεις από αυτά. Να αποκτήσουμε την αντίληψη του τι τρώμε και πως είναι το φυτό στην αρχική του μορφή ή πως παράγεται. Έτσι αποκτά ο καθένας την τεχνονομία να μπορεί να καλλιεργεί και να παρακολουθεί την πορεία και τα στάδια της εξέλιξης του φυτού, καθώς και να οικειοποιείται το ήδη υπάρχον φυσικό περιβάλλον της πόλης.

αγωγή

Η γειτονιά είναι ένας ζωτικός χώρος μέσα στον αστικό ιστό. Προσφέρει διακυμάνσεις ανάμεσα στο απόλυτα ιδιωτικό και το δημόσιο (κατοικία-δρόμος- πλατεία). Αποτελεί στην πραγματικότητα έναν τόπο μέσα στην πόλη κι έναν χωρικό προσδιορισμό για τον κάθε άνθρωπο ('η γειτονία μου', παλιά ήταν προέκταση της οικίας). Η κλίμακα της γειτονιάς εμφανίζεται σε χαμηλής δόμησης περιοχές, όπου η κορυφογραμμή του κτισμένου χώρου συνδουαλλέγεται με τα πλατώματα του δημόσιου χώρου.

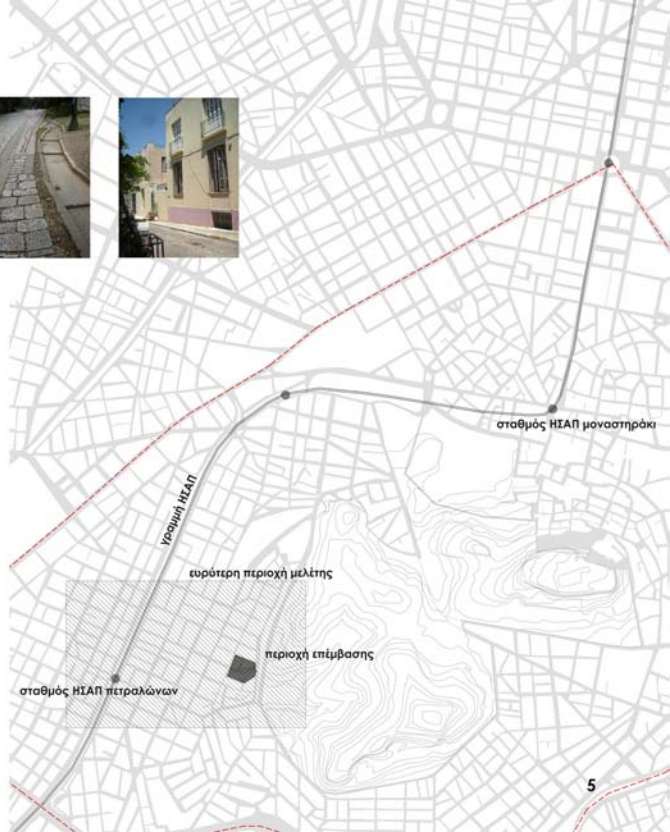
Η ύπαρξη ελεύθερου αστικού χώρου έχει πλέον χαθεί και μαζί της έχουμε ξεχάσει πως μπορεί να βιωθεί και οικιοποιηθεί ο δημόσιος χώρος. Η σύγχρονη κουλτούρα εστιάζει στην κατανάλωση σε όλα τα επίπεδα, είτε αυτό είναι διατροφή, ψυχαγωγία, είτε παιδεία. Αυτό διαμορφώνει μια πόλη με σημεία υπερτοπικά κατανάλωσης και ακυρώνει τη σημασία του περιπάτου και της βιωματικής σχέσης με τη γειτονιά. Η ενδυνάμωση του τοπικού μέσα από συλλογικότητες και πρωτοβουλίες είναι ένας τρόπος να απαντάς σε αυτό το 'zoning' με στόχο την ανάπτυξη διαπροσωπικών σχέσεων και τη σύσφιξη της γειτονιάς.

ΓΕΙΤΟΝΙΑ

τα πετράλωνα

Τα Πετράλωνα αποτελούν περιοχή με σαφή όρια που περικλείεται από δύο σημαντικούς οδικούς άξονες, της Περαιώας και της Χαμοστέρνας, και το φυσικό όριο του λόφου του Φιλοπάππου. Αναπτύχθηκαν την περίοδο του μεσοπολέμου, αρχικά ως τόπος κατοικίας της εργατικής τάξης, που συγκεντρώθηκε κοντά στην ακμάζουσα τότε βιομηχανική λαβίδα της οδού Περαιώας και τις γραμμές του Ηλεκτρικού, χωρίζοντας την περιοχή σε Άνω και Κάτω Πετράλωνα. Η αστικοποίησή τους, όπως και άλλων περιοχών της πρωτεύουσας, δημιουργήθηκε κυρίως από την εγκατάσταση των λαϊκών στρωμάτων, που αυτοστεγάστηκαν αυθαίρετα.

Το ζήτημα στο οποίο απαντά το δικό μας σενάριο είναι ευρύτερο κοινωνικό ζήτημα και ισχύει παντού. **Η περιοχή των Πετραλώνων είναι απλά ένα παράδειγμα εφαρμογής.** Είναι τοπικού χαρακτήρα η επέμβαση και λειτουργεί σαν πυρήνας δραστηριοτήτων και ζυμώσεων. Με το σκεπτικό ότι αυτό μπορεί να εμφανίζεται και σε άλλες γειτονίες της Αθήνας προκύπτει ένα δίκτυο τέτοιων πυρήνων στην κλίμακα πλέον της πόλης και όχι της γειτονιάς.

Γιατί στην περιοχή των Πετραλώνων?

Χαρακτήρας περιοχής:

Είναι μια περιοχή που διατηρεί –τουλάχιστον στην περιοχή των Άνω Πετραλώνων- τον χαρακτήρα της γειτονιάς. Συνορεύει με τον λόφο του Φιλοπάππου, κάτι που εξυπηρετεί στην εξοικείωση με τη φύση.

Χαρακτήρας των κατοίκων:

Λειτουργούν συλλογικότητες που αντιδρούν σε καταστάσεις και αποφάσεις που βλάπτουν τον λόφο του Φιλοπάππου ή την περιοχή της γειτονιάς. Διεκδικούν χώρους υπό εγκατάλειψη και τους μεταλλάσσουν σε χώρους δημιουργικούς, χώρους συνάντησης. Παρατηρούμε ένα δυναμικό ενεργό που φαίνεται να μπορεί να δώσει πνοή, να υποστηρίξει και να εξελίξει μια πρόταση σαν αυτή της διπλωματικής.

Γιατί με τα συγκεκριμένα υλικά?

Συνδυασμός οπλισμένου σκυροδέματος και μεταλλική κατασκευή. Η μεταλλική κατασκευή και οι πληρώσεις της διαμορφώνουν μια κλίμακα μέσα στον αστικό ιστό. Το ξύλο χρησιμοποιείται στις πληρώσεις, συνδυασμένο με το εμφανές σκυρόδεμα διαμορφώνει ενδιαφέρουσες υφές. Η τάβλα του ξύλου, το αποτύπωμα της στον ξυλότυπο και τα μεταλλικά στοιχεία που υψώνονται κατακόρυφα ή τρέχουν οριζόντια επιμερίζουν το σύνολο της όψης και δίνουν την αίσθηση της κλίμακας.

Γιάννης Τριητακούλλου, "Ορατότητα"

ΚΤΙΡΙΟΛΟΓΙΚΟ

Βιβλιοθήκη

Υποδοχή	14
Αίθουσα σεμιναρίων.....	16
Χώρος Η/Υ.....	20
Βιβλιοθήκη.....	155
..... γενική βιβλιοθήκη.....	112

..... παιδική βιβλιοθήκη..... 43

Χώρος αναμονής.....	13
αμφιθέατρο πολλαπλών χρήσεων.....	67
Αποθηκευτικοί χώροι.....	25
Βοηθητικοί χώροι.....	55
Αναψυκτήριο.....	36
Εκθεσιακός χώρος.....	20
Wc.....	30

Συνολικά τετραγωνικά κτίριου: 473

Καλλιτεχνικά

Χώρος εργασίας ξυλουργικής.....	60
Χώρος εργασίας κεραμικής.....	66
Κουζίνα.....	6
Αποθηκευτικοί χώροι.....	40
Βοηθητικοί χώροι.....	6
Wc.....	7

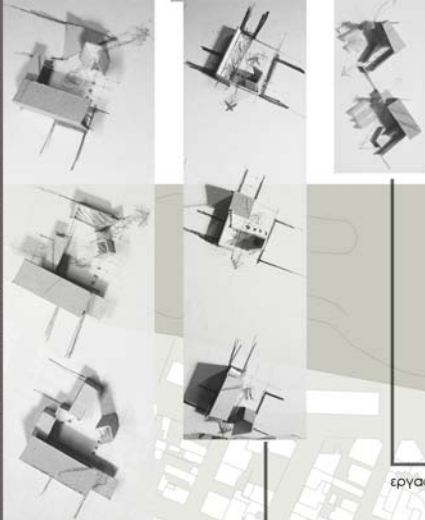
Συνολικά τετραγωνικά κτίριου: 228

Αστικής καλλιέργειας

Υποδοχή.....	10
Χώρος επεξεργασίας συλλεγμένων φυτών.....	25
Αποθηκευτικός χώρος.....	10
Θερμοκήπιο.....	50
Wc.....	4

Συνολικά τετραγωνικά κτίριου: 108

διαγραμματικές αρχικές προσεγγίσεις

ΓΕΝΙΚΟ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΟ

εργαστήρι αστικής καλλιέργειας

εργαστήρι καλλιτεχνικών

βιβλιοθήκη

εργαστήρι καλλιτεχνικών

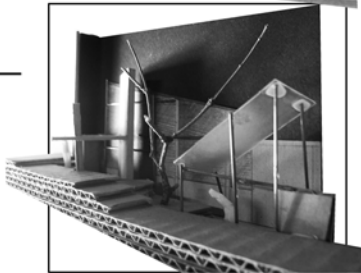
Όπως είπαμε στο εργαστήρι καλλιτεχνικών συγχωνεύσαμε το εργαστήριο κεραμικής και το εργαστήριο κατασκευών. Στον ισόγειο χώρο του κτιρίου τοποθετήσαμε μηχανήματα ξυλουργικής και πάγκους εργασίας ώστε να χρησιμοποιούνται για την κατασκευή και επιδιόρθωση μικροεπιπέλων. Στον πρώτο και στον δεύτερο όροφο διαμορφώθηκαν χώροι εργασίας σχετικά με την κεραμική και τη ζωγραφική. Ο χώρος θα φιλοξενεί μικρές ομάδες εργασίας όλων των ηλικιών.

εργαστήρι αστικής καλλιέργειας

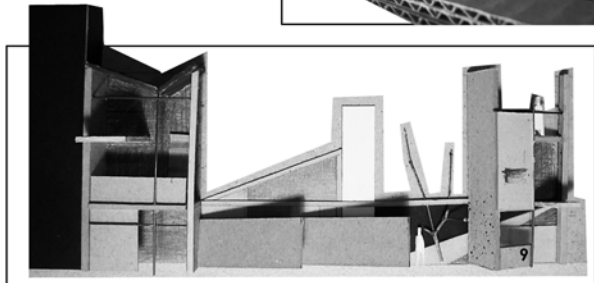
Το εργαστήρι αστικής καλλιέργειας έχει σαν σκοπό την εξοικείωση με την φύση και τον τρόπο καλλιέργειας. Με τη χρήση του θερμοκηπίου για την παραγωγή των πρώτων καλλιέργειών μεταδίδεται η γνώση ώστε αυτό να ευαισθητοποιήσει τον καθένα στη γειτονία. Η λειτουργία του στηρίζεται στην πρωτοβουλία και τη συμμετοχή των κατοίκων.

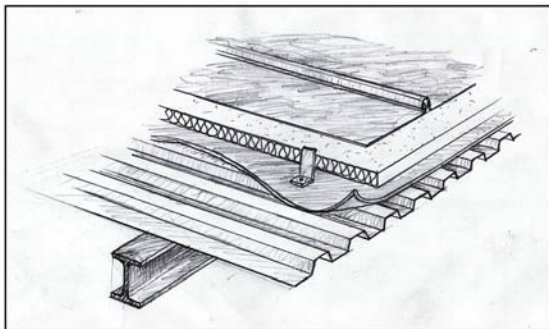

βιβλιοθήκη

Ο χώρος της βιβλιοθήκης είναι ένας χώρος στον οποίο αναφέρονται τα 2 εργαστήρια και όπου ενημερώνεται για τις δραστηριότητες σε αυτά. Η βιβλιοθήκη φιλοξενεί και παιδικό τμήμα και συμπεριλαμβάνεται στο οικόπεδο μια αίθουσα προβολών, ένας μικρός εκθεσιακός χώρος και ένα μικρο καφέ.

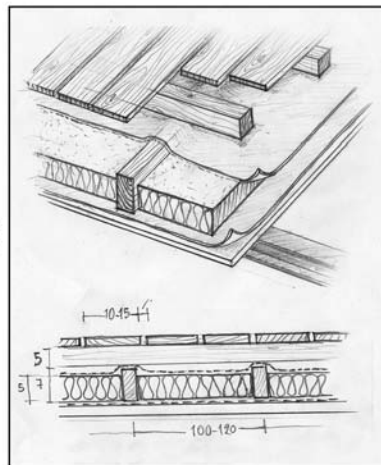

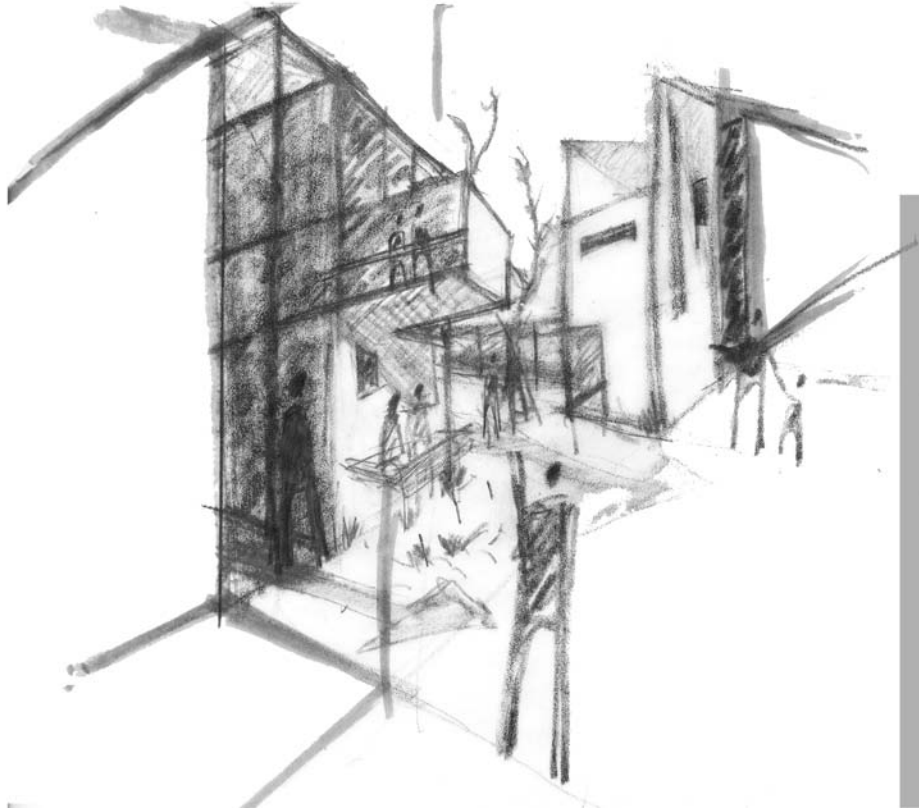

οικοδομικές λεπτομέρειες κατασκευής

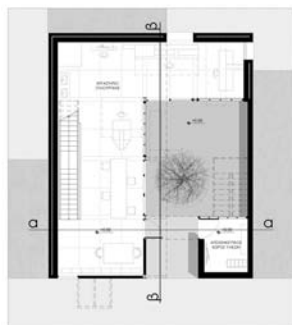
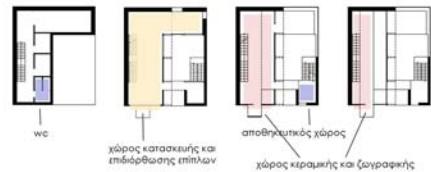
Από τις πρώτες συνθετικές μας προσεγγίσεις μας απασχόλησε όχι μόνο η υλικότητα του εκάστοτε κτιρίου αλλά και η συσχέτιση των κτιρίων μεταξύ τους. Πρόθεσή μας ήταν τα 3 κτίρια να έχουν ένα κοινό λεξιλόγιο ώστε να είναι αναγνωρίσιμη μέσα στο αστικό τοπίο η σύνδεση των λειτουργιών τους. Επίσης θέλαμε τα υλικά να προσδίδουν την αίσθηση της κλίμακας και να επιμερίζουν το δομημένο περιβάλλον.

Η λογική στην κατασκευή είναι ο συνδυασμός οπλισμένου σκυροδέματος και μεταλλικής κατασκευής. Το ξύλο χρησιμοποιείται στις πληρώσεις και συνδυασμένο με το εμφανές σκυρόδεμα διαμορφώνει ενδιαφέρουσες υφές. Η τάβλα του ξύλου, το αποτύπωμά της στον ξυλότυπο και τα μεταλλικά στοιχεία που υψώνονται κατακόρυφα ή τρέχουν οριζόντια επιμερίζουν το σύνολο της όψης και δίνουν την αίσθηση της κλίμακας.

εργαστήρι καλλιτεχνικών

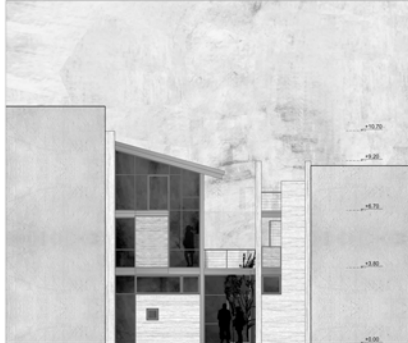
κάτοψη ισογείου
κλίμακα 1:200

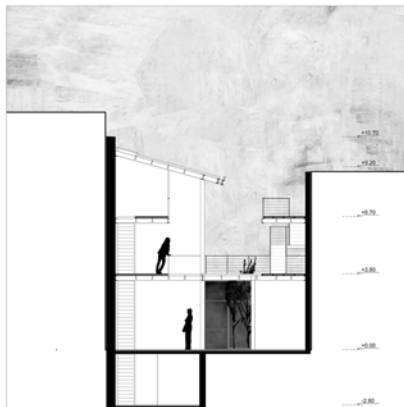
κάτοψη α' ορόφου

κάτοψη β' ορόφου

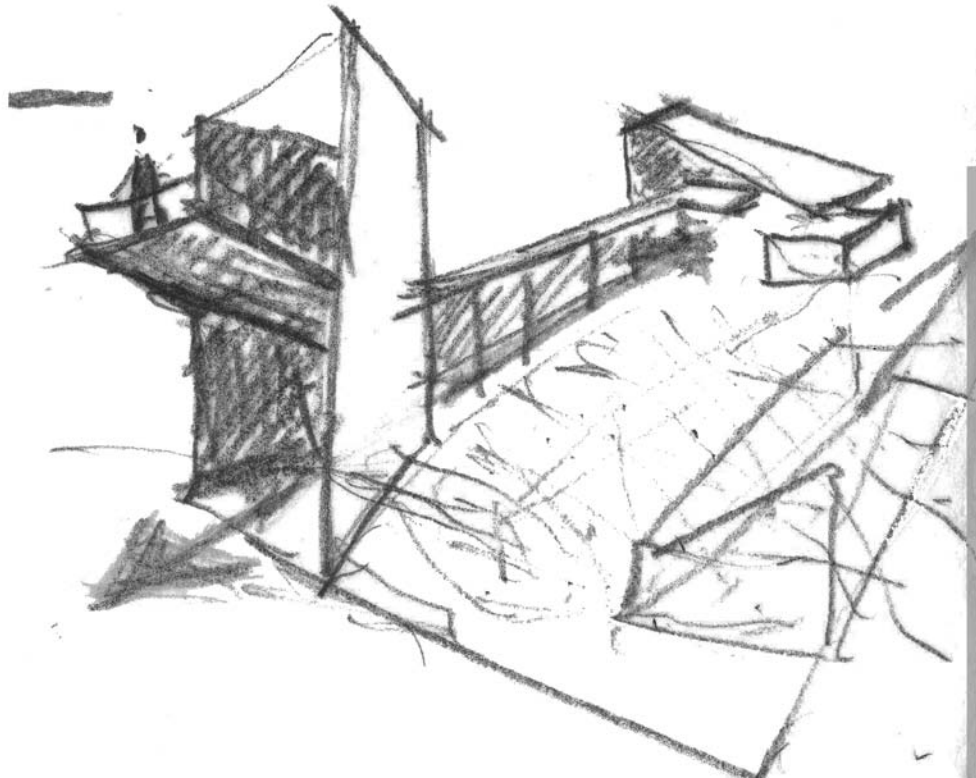
βορειοδυτική όψη

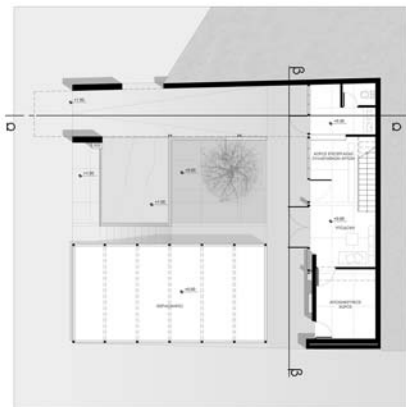
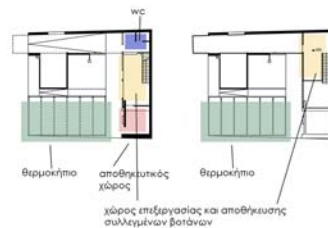
τομή α-α

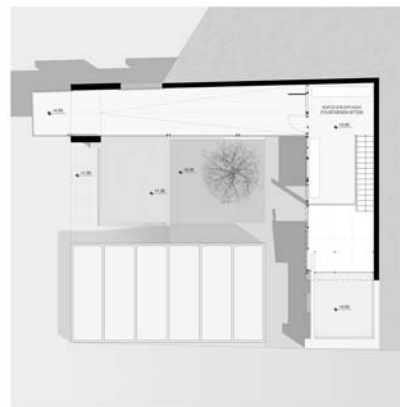
τομή β-β

εργαστήριο αστικής καλλιέργειας

κάτοψη ισογείου
κλίμακα 1:200

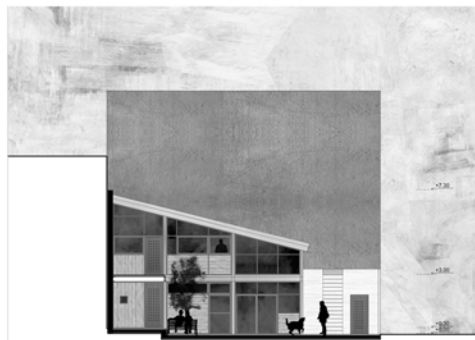
κάτοψη α' ορόφου

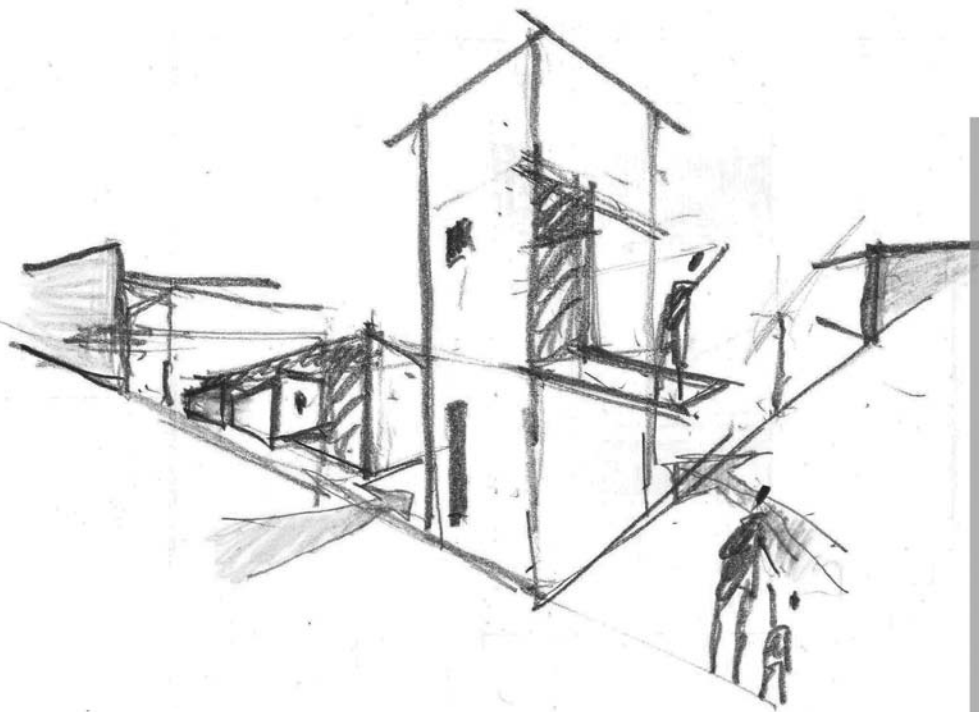
βόρεια όψη

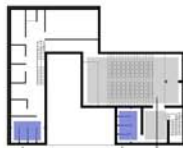
τομή α-α

τομή β-β

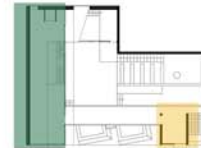
βιβλιοθήκη

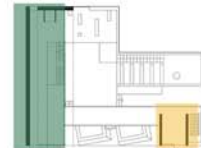
wc
wc
αίθουσα προβολών

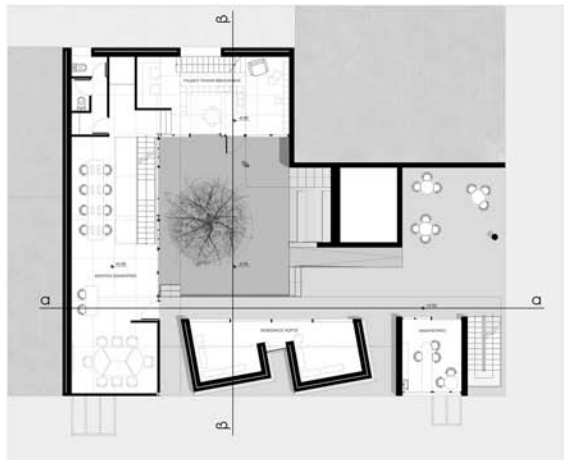
βιβλιοθήκη
εκθεσιακός χώρος
καφενείο

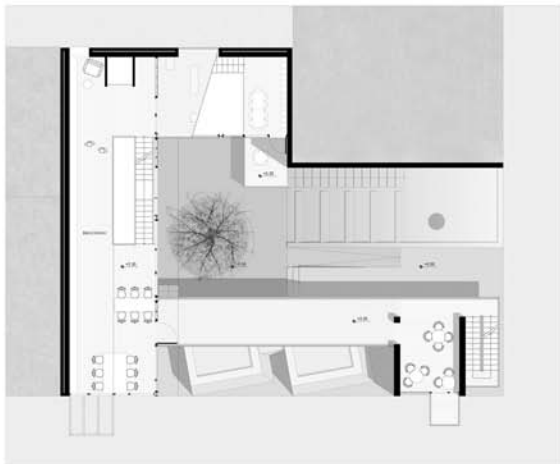
βιβλιοθήκη
καφενείο

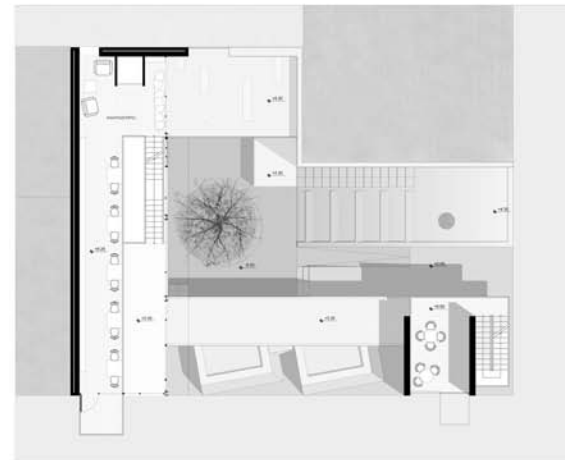
βιβλιοθήκη
καφενείο

κάτοψη ισογείου
κλίμακα 1:200

κάτοψη α' ορόφου

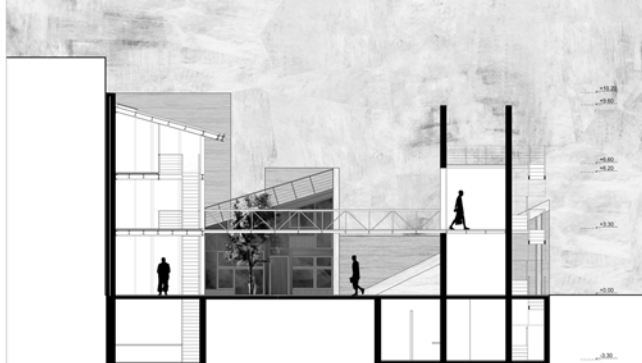
κάτοψη β' ορόφου

βόρεια όψη

βορειοανατολική όψη

τομή α-α

τομή β-β